

לְפִיכֶךָ לֹא הָיָה בּוֹ אֵלָא אִמָּה גְדוּמָה, היינו במזבח של משה, אבל במזבח של המקדש, גזרי העצים היו גדולים יותר, בהתאם למקום המערכה שהיה גדול יותר (שפת אמת יומא כב, א, בדעת רש"י שם). ויש שכתבו, שגם במזבח של בית המקדש לא שינו משיעור גזרי העצים שהיה במזבח של משה (ראה רמב"ם איסורי מזבח ז, ג ושפת אמת שם, וח"י הגר"ז מנחות קו, ב).

לְבוֹנָה מְבִיָּאָה בְּקוֹמְצוֹ שֶׁל כֶּהֱן גָּדוֹל, שצריך להביא שיעור קומץ המתאים למידת קומצו של כהן הגדול מבין הכהנים במידות גופו, שיתכן שידמין שהוא 'קמוץ את המנחה (קרבן העדה), ואף אם ידמין כהן שקומצו קטן יותר, אין הלבונה נפסלת בכך [ש"ריבוי לבונה] פוסל רק כאשר מחלקו לשני קמצים או יותר [מקדש דוד קדשים ח, ב]. ובהגהות הגר"א גרס 'מְבִיָּאָה בְּקוֹמְצוֹ שֶׁל כֶּהֱן' [ולא כפי הגירסא 'כהן גדול'], שמשערים את הקומץ לפי כף יד הכהן, ולא כפי יד הבעלים (תקלין חדתין).

מְבִיָּא אֶפִּילוּ צִיְנוּרָה, שצריך להביא זהב בכמות שראוי לעשות ממנה כלי מסויים (מאירי), ואפילו מזלג קטן, ויוצא בכך די חובת נדרו (רע"ב; תקלין חדתין), והיינו באופן שהוא אומר שזו היתה כוונתו, והוא נאמן על כך (רמב"ם ערכין וחרמין ב, י, ע"פ רב"ז שם, ט; מאירי).

כִּנְגֵד שֵׁשֶׁת בְּתֵי אַבּוֹת, שכל משמור של כהנים היה עובד במשך שבוע אחד בבית המקדש, והיה המשמור מחולק לששה בתי אב, וכל בית אב עובד ביום אחד [ובשבת עבדו כולם בשווה] (קרבן העדה; תקלין חדתין; רש"י מנחות קז, ב). ויש סוברים, שהיו שבעה בתי אב לשבעת ימי השבוע (ראה רמב"ם כלי המקדש ד, יא, ודרך חכמה בבה"ל שם בדעת; ראה רש"י תענית טו, ב ובה"ל ה"ל), ולשבת לא עשו שופר נפרד, כיון שלא היו מקריבים בשבת קרבנות יחיד (בה"ל שם), או שלדעה זו ששת השופרות של הנדבה נעשו למטרות אחרות, ולא כנגד ששה בתי אבות [ראה להלן בגמ'] (ש"ת חתם סופר א"ר ח).

כִּנְגֵד שֵׁשׁ בְּהֻמּוֹת, שהמתנדב אחת משש בהמות אלו, מניח מעות בשופר המיועד לקניית אותה בהמה, וכדעת רבי, שהמתחייב להביא קרבן קטן של עגל והביא קרבן גדול של פר, לא יצא ידי חובה, ולכן היה לכל סוג היה שופר בפני עצמו (קרבן העדה; ע"פ גמ' מנחות קז, ב). והשופרות שימשו לנדבת בהמה לעולה מתחילה ולא 'למוותרות', ודרשת יהודה הכהן על מותר חטאת ואשם הובאה במשנה דרך אגב, ולא בגלל שהיה שופר ששימש לכך (ר"ש סירילאיו). ומדובר ביחידים שנודבים קרבנות עבור קיץ המזבח ומוסרים אותם לציבור, שאילו המביאים קרבן יחיד, היו מביאים את הקרבן בעצמם כדי שיוכלו לסמוך עליו כדן (ראה תוס' זבחים עד, ב - עה, א ד"ה והא; מקדש דוד קדשים יט, יג). ויש מפרשים, שגם המתנדבים קרבן עולה של יחיד מניחים מעות בשופר לקניית הקרבן, וכגון באופן שלא ידעו לו שעבר על חיובי עשה, ואינו טעון סמיכה ווידוי (ע"פ שקל הקדוש בה"ל שקלים ב, ב).

הַמִּנְחוֹת - שמותר מנחת חוטא הולך לקרבן עולה של ציבור שמקריבים לקיץ המזבח (קרבן העדה), אך האמוראים האחרים סוברים, שמותר מנחת חוטא אינו הולך לכך (ראה תוס' מנחות קח, א ד"ה ושמאל), שנאמרו שני דינים במותרות, בהלכה למשה מסיני נאמר שמותר חטאת הולך לנדבה, ולא התפרש בהלכה לאיזה קרבן, וממדרשו של יהודה הכהן נלמד דין נוסף, שהיינו נדבת עולה, ועל מנחת חוטא מוסכם שנאמרה ההלכה למשה מסיני

וְאוֹכְלֵת בְּקֶדְשִׁים, באותו יום בערב (ברייתא עירובין לב, א), אך אין להתיר לה לאכול מיד לאחר זמן הקרבת תמיד של בין הערביים [שאין מקריבים אחריו קרבנות], משום שלפעמים איחרו את זמן הקרבת התמיד עד סמוך לערב. ועוד יש לפרש, שלדעת הברייתא שם, חטאת העוף קרבה אחר תמיד של בין הערבים (תוס' חגיגה כא, א ד"ה האונן).

וְאִינָהּ חוֹשֶׁשֶׁת שְׂמָא נִתְעַצֵּל בָּהֶן, שחזקה על הכהנים שעושים שליחותם (תקלין חדתין; ע"פ עירובין לב, א), שאף שעל שליח רגיל אין סומכים בדינים דאורייתא לומר ש'חזקה שליח עושה שליחותו', אבל בדבר שהיה באחריות בית דין של כהנים, סומכים עליהם אפילו בדאורייתא (גמ' ורש"י שם).

וְאִין כֶּהֱן חוֹשֵׁשׁ שְׂמָא דְּמִי חֲטָאוֹת מִיתוֹת מְעוֹרְבוֹת בָּהֶן, וכיון שלא מצינו שרבי יהודה חולק על ברייתא זו, מוכח שגם לדעתו אין לחשוש שמא מתה אחת מהן (תקלין חדתין). ואף שרבי יהודה בודאי חולק על עצם הדין בברייתא שהיא מניחה את הדמים בשופר [שהרי לדעתו לא היו מניחים דמים של חובה בשופר], אבל אם עברו ונתנו בו דמי קיני חובה, לא מצינו שנחלק רבי יהודה לומר שחוששים שמא מתה אחת מהן (ביאור הגר"ח קניבסקי).

וְנִישְׁדֵי בְּנֵהָרָא, לאחר שחיקת המטבע, בשביל שלא ימצאנו אדם [מלבד אם משליך בים המלח, שאין חוששים שימצאנה אדם] (תוס' בכורות נג, א ד"ה מעות).

וְאִידֶךָ לִישְׁתְּרוּ, שלמרות שבשאר תערובות של איסור והיתר, לא מוטל לעשות כן [להוציא חתיכה אחת ולהתיר את שאר התערובות מדין 'ברירה'], אך כאן שהתערובות מתחילתה היתה תערובות של היתר בהיתר, ורק לאחר התערובות נולד האיסור, סומכים על 'ברירה' [לדעת הסוברים שיש 'ברירה'] (תוס' תמורה ל, א ד"ה ואידך, וראה קובץ שיעורים ב, לה, והערות הגר"ש יומא נה, ב). ויש מפרשים את שאלת הגמ', משום שהניחו את המעות בשופרות על דעת שיהא הדבר תלוי בדעתו של הכהן, ויכול הכהן לברור ולייחד מעות לשם בעלים מסויימים (ריטב"א יומא נה, ב).

שְׁנֵים בְּיָדָם שְׁנֵי גִזְרֵי עֲצִים, ומוכח שכל עץ הוא קרבן בפני עצמו (תקלין חדתין), שאין חולקים עבודת קרבן אחד לכמה אנשים, ומה שמצינו שכהנים רבים היו מוליכים את קרבן התמיד, היינו רק בהולכת אבריו, אך ההקטרה נעשית ככהן אחד, אבל כאן, כל כהן היה מקטיר עץ אחד (ח"י הגר"ז מנחות קו, ב). ומה שבשחר היה כהן אחד מביא את שני גזרי העצים, היינו משום שכך היא גזירת הכתוב, שאף שהם שני קרבנות נפרדים, יעשה אותם כהן אחד (תורת הקדוש א, כג, ה).

וְאִרְבֵּן בְּאִמָּה גְדוּמָה - באמה קצרה, כדי שלא יצאו חוץ ממקום המערכה ויעכבו את הילוך הכהנים (רש"י זבחים סב, ב), שההלכה ניתנה רק שלא יפחות מאמה על אמה, אבל היה יכול להוסיף אלמלא עיכוב הילוך הכהנים (ח"י הגר"ז מנחות קו, ב), ועוביין של הגזרים היה פחות מאמה והיו מעמידים אותם על עובייהם, ולא היו מכסים את כל מקום המערכה, וביניהם היו מניחים קיסמים להבעירם (ש"טמ"ק זבחים סב, ב). ויש שכתב, שהגזרים היו מכסים את כל מקום המערכה, והוסיף, שלא התפרש האם כל אחד מהגזרים היה אמה על אמה והיה מניחם זה על זה, או ששניהם יחד היו אמה, והיה מניחם זה לצד זה (ח"י הגר"ז מנחות קו, ב).